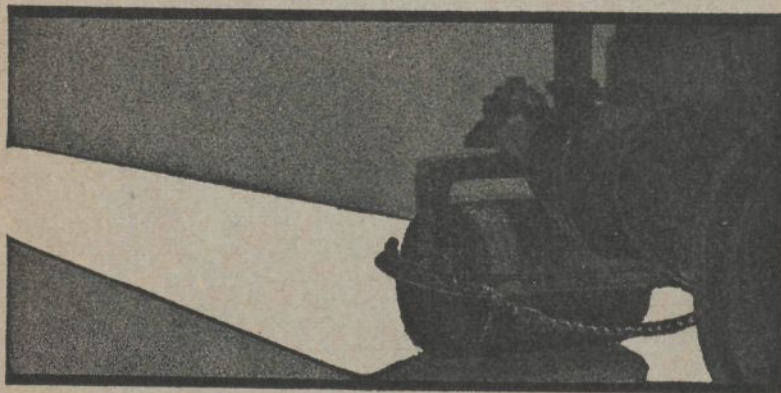

No. 200

9-5-1941

PUBLICATIE
DER
NEDERLANDSCH-INDISCHE
WEGENVEREENIGING

CENTRAAL PROEFSTATION EN STUDIE-
BUREAU OP WEGENGEBIED
GEVESTIGD TE BANDOENG.

NOTULEN
DER
17de ALGEMEENE VERGADERING

GEHOUDEN OP 26 APRIL 1941
IN DE TECHNISCHE HOOGESCHOOL
TE BANDOENG.

BIBLIOTHEEK
DER
TECHNISCHE HOOGESCHOOL
DELFT

1005 F40-44
A.G. RIXA O.O. BANDOENG

1.
2.
3.

4.
5.
6.
7.

NOTULEN

der 17de Algemeene Vergadering der Ned. Ind. Wegenvereeniging

gehouden op 26 April 1941
in de Techn. Hoogeschool te Bandoeng.

AGENDA:

1. Notulen der alg. vergadering van 16 April 1940.
2. Verslag van den Voorzitter over 1940.
3. Goedkeuring der jaarrekening over 1940 en balans op ult. 1940.
Bedoelde stukken zijn opgenomen in het jaarverslag 1940, dat den Leden is aangeboden.
Het origineele, door den Gouvernements-accountantsdienst
gewaarmerkte verslag, zal gedurende 14 dagen vóór de vergadering op het vereenigings-secretariaat voor de leden ter visie liggen.
4. Bekrachtiging tusschentijdsche benoemingen en periodieke verkiezing van leden van den Wegenraad.
5. De begrooting voor 1941.
Deze is in het jaarverslag over 1940 opgenomen.
6. Rondvraag.
7. Voordracht over:

Modern mechanisch grondverzet

door

Mr. J. A. Kylstra.

Aanwezig zijn: prof. ir. J. J. I. Sprenger, voorzitter; G. van Galen Last, ondervoorzitter; ir. J. Adriaanse, Hoofd v/d Prov. Waterstaat v. Midden Java; ir. R. Heida, Hoofd van Publieke Werken v/d Gemeente Soerabaja; ir. J. H. Hesselberg, Hoofd v/d Prov. Waterstaat van Oost-Java; ir. R. M. Notodhiningrat, Directeur Rijkswerken Solo; ir. M. Valkenburg, Hoofd v/d Afd. Waterstaat v/h Dept. V. en W.; ir. O. Werner Sörensen, Hoofd v/d Prov. Waterstaat van West-Java; ir. H. Westbroek, Directeur van Gemeentewerken te Semarang; P. A. Zandstra Secretaris K. N. I. M. C., leden van den Wegenraad en jhr. ir. C. Ortt, secretaris van den Wegenraad.

Als Vertegenwoordigers van gewone leden zijn aanwezig:

ir. M. Valkenburg	voor de Regeering van Ned. Indië
L. Waasdorp	" " Provincie West-Java.
ir. J. Adriaanse	" " " Midden-Java.
ir. J. H. Hesselberg	" " " Oost-Java.
G. van Galen Last	" " Gemeente Bandoeng.
ir. F. M. Joseph	" " " Palembang.
Radjamin	" " " Soerabaja.
ir. J. H. Schijfsma	" " " Cheribon.
ir. H. Westbroek	" " " Semarang.
ir. B. Lieneman	" het Regentschap Bandoeng.
R. K. Ardikoesoema	" " " Soemedang.
ir. G. C. J. Tielenius Kruythoff	" de Bataafsche Petroleum Mij.
ir. J. C. Jelgerhuis Swildens	" " Mijnbouw Mij. Boeton.

Voorts vele andere autoriteiten op wegengebied, zoowel als particuliere belangstellenden.

De Voorzitter, prof. ir. J. J. I. Sprenger, opent te 9.30 uur de vergadering en heet allen welkom.

Spreker deelt mede, dat bericht van verhindering is ontvangen van de leden van den Wegenraad: prof. ir. W. J. Th. Amons, ir. A. L. H. R. Gerla, ir. W. Meijer, ir. C. L. de

Voogt en van de leden: Gouvernement van Soerakarta, en de Regentschappen Demak, Madjalengka en Probolinggo.

Spreker gaat dan over tot behandeling van de punten der agenda.

1. *De notulen der 16de algemeene vergadering*, gehouden op 13 April 1940.

Deze worden ongewijzigd goedgekeurd en gearresteerd.

2. *Verslag van den Voorzitter over 1940.*

De Voorzitter brengt in herinnering, dat de vorige jaarvergadering plaats vond op 13 April 1940. Dat was weliswaar tijdens den oorlog, doch toen wij hier zoo vreedzaam bijeen gekomen waren, kon bezwaarlijk worden vermoed, dat Nederland spoedig daarop zou worden getroffen door de ergste ramp, welke een onafhankelijk land kan treffen. Onze weermacht heeft haar plicht gedaan, doch bleek, mede door gruwzaam verraad, niet tegen de overmacht opgewassen te zijn. Velen zijn gesneuveld tijdens de verdediging van Neerlands eer, anderen vielen als onschuldige slachtoffers van misdadige lucht-bombardementen. Wij herdenken hen met eerbiedige hulde.

Zoo werd ook Ned. Indië plotseling een land in oorlog, en het kan niet anders zijn, of eene Vereeniging als de N. I. W. V. moest daarvan den terugslag ondervinden. Andere belangen werden primair, vele noodmaatregelen moesten worden getroffen. Vanzelfsprekend moest de Wegenvereeniging zich aanpassen aan nieuwe toestanden, waarbij als richtsnoer gold het woord van H. M. onze geëerbiedigde Koningin en van Z. Ex. den Gouverneur-Generaal, dat een ieder het zijne heeft bij te dragen, door zijn normalen arbeid met verhoogde inspanning en toewijding naar beste vermogen te blijven verrichten.

Binnen de organisatie teekenden de gewijzigde tijdsomstandigheden zich af, doordien alle drie ingenieurs der vereeniging voor de weermacht werden opgeroepen. In overleg met den

vorigen voorzitter, Gen. Maj. Statius Muller, werd het Hoofd van het Vereenigingsbureau in de noodformatie opgenomen. Voorts werden maatregelen getroffen om — zelfs in geval van mobilisatie — het werk althans zoover te kunnen instandhouden, als voor de defensie-belangen wenschelijk zou blijken.

Het Bestuur der Vereeniging heeft nagegaan, in hoever de N. I. W. V. wat haar werk betreft, nuttig zou kunnen medewerken aan 's Lands Defensie. Dit bleek in de eerste plaats mogelijk te zijn door een studie te maken en van advies te dienen, zoowel in algemeenen zin als verband houdende met plaatselijke omstandigheden, van de constructie en beste uitvoeringswijze van start- en landingsbanen voor vliegvelden, waarbij zich vraagstukken voordoen, analoog aan die van verhardingen voor de gewone wegen. In eenige gevallen bleek bovendien een nuttig gebruik te kunnen worden gemaakt van zgn. gestabiliseerde grond, eene werkwijze, welke gedurende de laatste jaren vooral in de Vereenigde Staten op den voorgrond is getreden, doch voor toepassing in deze gewesten voorafgaande proefnemingen noodzakelijk maakte. Dit is een onderzoek, dat zeker niet in korten tijd voltooid zal kunnen zijn; echter is het tot heden verkregen resultaat veelbelovend voor de toekomst.

De Voorzitter deelt voorts mede, dat de Wegenraad zich gewend heeft tot het Militaire Gezag met het aanbod, aan een organisatie mede te werken voor de uitvoering van maatregelen, welke de wegbeheerder zal moeten treffen in oorlogstijd, waarbij dan onze Vereeniging de trait d'union zou kunnen vormen tusschen de civiele en militaire wegautoriteiten.

Het kan welhaast niet anders, of de noodzaak voor de Overheid tot het doen van zeer groote uitgaven voor de Defensie moest tot een streven tot bezuiniging op ander gebied leiden, en diensgevolge werpt ook de oorlog zijn schaduw op de geldmiddelen onzer Vereeniging, zelfs in die mate, dat haar voortbestaan ernstig scheen te worden bedreigd.

Een der groot-contribuanten deelde n.l. mede, van plan te zijn, de contributie voor 1940 met 50% te verminderen, en met de anderen overleg te zullen plegen, een overeenkomstige gedragslijn te volgen. Gelukkig bleek bij nader overleg, dat men niet doof was voor onze argumenten en waardeering gevoelde voor het werk der N. I. W. V., en daarom een groot deel van de voorgestelde korting terugnam.

Dit neemt niet weg, dat bij de groot-contribuanten de meening overheerschte, dat onze Vereeniging hare uitgaven verder zal moeten besnoeien, waardoor het werk slechts op een lager niveau in stand kan worden gehouden.

De Voorzitter brengt in herinnering, dat, gedurende de 17 jaren van haar bestaan, de vereeniging over zeer uiteenlopende vraagstukken op het gebied der wegentechniek onderzoekingen heeft verricht, en soms baanbrekend werk tot stand wist te brengen. In bonte volgorde noemt spreker, zonder daarbij naar volledigheid te streven: verkeerstellingen; statistiek van ongevallen; het vraagstuk der onbewaakte overwegen; meest economische wegbreedte en wegprofiel; wegbeplantingen; de onderbouw van wegen in slappe grondgesteldheid; verhardingsconstructies; methoden van walsen; asphaltonderzoek; nieuwe materialen met voorschriften en keuringseischen; toelaatbare oneffenheid van den weg; verblindende verlichting; slipgevaar; fietspaden, grobakwegen; het voorzien van grobaks met luchtbanden; grondstabilisatie; militaire vraagstukken, enz.

Het is uiterst moeilijk in cijfers uit te drukken, welke besparingen op de wegenuitgaven in den loop der jaren van dit gevarieerde toegepast-wetenschappelijk werk het gevolg zijn geweest. Denkt men echter aan wegenuitgaven van vele miljoenen per jaar, dan moet dit groote bedragen beloopen, stellig een veelvoud van de kosten onzer organisatie.

Spreker wijst er op, dat bij de oprichting de eerste voorzitter, prof. van Breen, eene bijdrage van $\frac{1}{2}$ — 1% van de wegenuitgaven der autonome ressorten, als een redelijke bij-

drage aan de vereeniging noemde. Dit is later $\frac{1}{2}\%$ geworden en hierop heeft de organisatie zich ingesteld. Dit is een zeer laag percentage; zelfs kleine schommelingen in de kosten van materiaalprijzen of loonen overtreffen dit onmiddellijk. Het is dan ook voor den technicus nauwelijks mogelijk de kosten van wegwerkzaamheden tot op een $\frac{1}{2}\%$ nauwkeurig te ramen.

De groote moeilijkheid voor de Vereeniging is nu hierin gelegen, dat eenige groote wegbeheerders zoowel hunne jaarlijksche wegguitgaven gaan verminderen, als willen korten op het percentage daarvan. Spreker doet een dringend beroep op alle aanwezigen, ten einde te voorkomen, dat hier door dubbele kosten de zuinigheid de wijsheid bedriegt. Met slechts f 10.000,— méér per jaar was de Vereeniging blijvend uit hare moeilijkheden geholpen.

De Voorzitter vestigt er voorts de aandacht op, dat het Bestuur reeds vèrgaande bezuinigingsmaatregelen heeft getroffen. Om een voorbeeld te noemen, bedroegen de materiele uitgaven, als percentage van het eindcijfer der begrooting:

in 1927 46,0% ; in 1932 26,0% ; 1937 21,2% ; 1940 19,1% en op de begrooting 1941, 13,4%.

Verder kan praktisch niet worden gegaan, zonder rechtstreeks den omvang der praktische onderzoeken te belemmeren.

Indien de leden dus op de begrooting van uitgaven der N. I. W. V. beteekenend willen bezuinigen, zoo zal dit noodgedwongen op de post salarissen en loonen moeten geschieden.

De ontwerp-begrooting 1941 sluit op f 45.250 aan uitgaven en f 40.600 aan inkomsten, dus een tekort van f 4650. Na 1943 zal echter de bijzondere uitkeering van het Gouvernement uit de Rubbergelden ad. f 5000 ophouden. Zulks betekent, dat de uitgaven nog met rond f 10.000,— zullen moeten worden verminderd, hetgeen niet mogelijk is zonder ontslag van stafpersoneel, waartoe de Wegenraad helaas in beginsel reeds heeft moeten besluiten, al komt dit nog niet in de begrooting voor 1941 tot uitdrukking.

- De Voorzitter wijst er in het bijzonder op, wat een groot verlies het voor het werk der vereeniging beteekent, een gespecialiseerd deskundige te moeten ontslaan; men kan dit later, wanneer betere tijden mochten aanbreken, niet weer snel redresseeren. Een algemeene salarisverlaging voor het Europeesch personeel kan niet in aanmerking komen, omdat de Vereeniging door contracten gebonden is. Spreker dringt er dus nogmaals op aan dat in de toekomst niet verder wordt gegaan met contributie-verlaging, dan dat althans 2 der 3 stafingenieurs gehandhaafd kunnen blijven.
- De Voorzitter merkt op, dat uit het zooeven gezegde wellicht zou kunnen worden opgemaakt, dat het Bestuur eenigszins defaitistisch zou zijn gestemd voor de naaste toekomst der Vereeniging. Zulks is geenszins het geval, het heeft slechts een duidelijk beeld van de werkelijkheid willen schetsen, om vervolgens met kracht naar bezuiniging op de uitgaven en verhooging van de inkomsten te streven. Zoolang men vertrouwen heeft in de macht van wetenschap en techniek en in den belangrijken rol, die het wegverkeer in de meeste landen reeds aanneemt en op den duur overal zal verwerven, dan zal het wetenschappelijk onderzoek op wegengebied nuttig en noodig blijven.
- De Voorzitter deelt verder mede, dat de Heeren ir. C. H. van Schoonneveldt en K. van der Zee voor het lidmaatschap hebben bedankt. De Heer M. M. F. van Velsen werd vervangen door den Heer P. A. Zandstra, Secretaris van de K. N. I. M. C., terwijl tusschentijds werden benoemd de Heeren ir. A. L. H. R. Gerla en ir. M. Valkenburg. Bij de behandeling van agenda-punt 4 zal om bekrachtiging van deze nieuwe benoemingen worden verzocht.
- De Voorzitter vestigt er de aandacht op, dat op pag. 13—20 van het jaarverslag 1940 (publ. no. 198) verslag wordt uitgebracht over het vereenigingswerk.

Op de vorige jaarvergadering werd voor het eerst een overzicht gegeven, hoe de nog jonge wetenschap der grondmechanica dienstbaar kan zijn aan den wegebouw.

Dit jaar is het 't moderne mechanische grondverzet—nog slechts sedert kort in Indië toegepast—waarvoor straks belangstelling zal worden gevraagd, een onderdeel van wegaanleg, dat vooral in de Buitengewesten van zeer groot belang kan worden. Door de welwillende medewerking der militaire autoriteiten kan daaraan worden verbonden een excursie naar een dergelijk werk in uitvoering.

Ook het werk t. b. v. de z.g. Wegencommissie, verricht de N. I. W. V. met het oog op de toekomst, n. l. die van het wegennet hier te lande. En ook bij dit werk blijkt, dat al reeds onder den arbeid en vóór dat het uiteindelijk resultaat bereikt is, er vruchten van worden geplukt.

Ten slotte wijst de Voorzitter er op, dat de N. I. W. V. nog meer dan voor haar eigen werk ten bate van de Indische wegen, de belangstelling en zorg voor dat wegennet zelf wenscht te stimuleeren. De berichten over den huidige oorlog en die over oorlogsvoorbereiding in andere landen demonstreeren duidelijk, welk een belangrijke plaats het transport en in 't bijzonder het motortransport daarbij inneemt. Vooral wegen met een zwakke wegverharding — zooals bijna al onze Indische wegen zijn — waarbij in vreedetijd de verkeersslijtage en het wegonderhoud zich in een op den duur verkregen, doch nog steeds *labiel evenwicht* bevinden, zullen in oorlogstijd een zware proef hebben te doorstaan.

Voor deze wegen steeds werkzaam te zijn en daarvoor steeds weer de aandacht te vragen blijft het werk der N. I. W. V. nu ook het oorlogsgerucht veel dichterbij de grenzen van Ned.-Indië is genaderd. Wij willen ons gedragen als goede vaderlanders, en zullen handhaven, onder alle omstandigheden.

3. *Goedkeuring der jaarrekening over 1940 en der balans op ult. 1940.*

De Voorzitter wijst er op, dat het verslag van den Gouv. Accountantsdienst is vermeld op pag. 21-29 van het gedrukte jaarverslag (publ. no. 198); het origineel heeft gedurende 14 dagen op het Vereenigingsbureau ter inzage gelegen. Spreker vraagt of een der leden wellicht nog inlichtingen wensch.

De heer L. Waasdorp wijst op de omstandigheid, dat de Regentschappen naar verhouding zeer weinig bijdragen, n.l. slechts f 900,— bij een totale begrooting van inkomsten van f 45.000,— Door het College van Gedeputeerden van de Provincie West-Java werd er bij het Dag. Bestuur der Vereeniging reeds op aangedrongen te trachten van de Regentschappen meerdere bijdragen te verkrijgen. Spreker weet niet of hieraan reeds gevolg is gegeven, doch anders zou hij hier nogmaals de suggestie willen doen, de noodige stappen te nemen, opdat van Regentschapszijde meer naar evenredigheid wordt bijgedragen.

Voorts vestigt spreker er de aandacht op, dat uit de begrooting der inkomsten voor 1941 blijkt, dat de Regeering haar bijdrage voor 1941 van f 20.000,— tot f 14.000,— reduceerde. Het wil spreker voorkomen, dat het noodzakelijk is er de klemmende aandacht der Regeering op te vestigen, dat die korting dient te worden verminderd. Het Land heeft, naar spreker meent, in deze wel een zeer slecht voorbeeld gegeven.

De Voorzitter dankt den Heer Waasdorp voor de gesproken woorden. Spreker deelt mede, dat het verkrijgen van meer contributies van de Regentschappen, reeds besproken is in de den vorigen dag gehouden vergadering van den Wegenraad. De vergadering verwachtte echter niet veel van een ter zake te voeren actie, daar in verschillende Regentschappen de fondsen krap zijn, terwijl bovendien een dergelijke actie veel geld aan reiskosten zou vorderen. Het is dus de vraag of het te verkrijgen resultaat wel zou opwegen tegen de te maken onkosten. Het Bestuur houdt echter de suggestie gaarne in gedachten.

Ten aanzien van de belangrijke vermindering der Lands-subsidie merkt spreker op, dat het Bestuur hierover reeds verschillende besprekingen voerde, doch zich bij het genomen besluit tot vermindering heeft neer te leggen. Spreker vestigt er de aandacht op, dat die vermindering echter voor een bedrag van f 2500,— het normaal gevolg was van het, volgens vooraf gesteld plan, terugloopen van een bijzondere bijdrage uit de Rubberfondsen, zoodat dit bedrag bij het beoordeelen der vermindering in de Landsbijdrage niet beschouwd moet worden. Voorts deelt spreker mede, dat de Directeur V. en W. verklaard heeft mede te zullen werken om de N. I. W. V. in stand te houden, terwijl z. i. dit ook het duidelijke streven is der andere leden.

Ir. M. Valkenburg wenscht naar aanleiding van de opmerking van den Heer Waasdorp nog iets op te merken ter aanvulling van hetgeen de Voorzitter te berde bracht.

In de eerste plaats wijst spreker er op, dat de „gewone” Landssubsidie slechts met f 500.— is verminderd en wel van f 10.000.— in 1940 tot rond f 9.500.— in 1941. Hoe hier de vork in den steel zit, valt buiten het bestek van wat spreker thans wil recht zetten. Naast deze „gewone” subsidie verleent het Land een bijzondere subsidie van f 50.000.— totaal, zulks met de bedoeling de financiën der Vereeniging weer op peil te brengen. Die extra-subsidie werd over 5 jaar volgens een aflopende schaal verdeeld, met dien verstande, dat het eerste jaar f 15.000.— werd gegeven en elk volgend jaar minder. Door dit systeem werd de Vereeniging in 1938 het meest geholpen, omdat de in dat jaar verleende krachtige extra-steun de toenmaals sterk geslonken financieële reserves weder op korten termijn op peil brachten. Gezien het evengenoemde systeem is het wel zeer onjuist *thans* tot de Regeering verwijten te richten over verminderingen, die vooraf vast stonden, en onderdeel uitmaken van de extrasteun-uitkeering.

Ir. J. H. Schijfsma wijst er op, dat er nog een andere methode is om de Regentschappen te bereiken, ten einde meerdere bijdragen van die zijde te verkrijgen, n.l. via de Colleges van Gedeputeerden.

De Heer L. Waasdorp deelt mede, dat voorzoover het West-Java betreft, reeds door het College bij de Regentschappen op het geven van grootere bijdragen werd aangedrongen. Door een andere kwestie zijn echter jammer genoeg ter zake eenige moeilijkheden gerezen. Spreker hoopt, dat met aller steun het financieele aspect der Vereeniging niet zoo ernstig zal worden, als door den Voorzitter in zijn rede is gememoreerd.

Vervolgens worden de jaarstukken ongewijzigd goedgekeurd.

De Voorzitter richt een woord van dank tot het Hoofd en de ambtenaren van den Gouv. Accountantsdienst voor de bij hun contrôle-arbeid immer welwillend verstrekte hulp met het doel, de N. I. W. V.-administratie zoo praktisch mogelijk te doen verloop.

4. *Bekräftiging tusschentijdsche benoemingen en periodieke verkiezing van leden van den Wegenraad.*

De Voorzitter vestigt er de aandacht op, dat de Wegenraad zichzelf in geval van vacatures kan aanvullen, onder nadere goedkeuring van de algemeene vergadering. Sinds de vorige vergadering geschiedde zulks ten aanzien der Heeren ir. A. L. H. R. Gerla, fd.-Directeur van Publieke Werken van de Gemeente Batavia en ir. M. Valkenburg, Hoofd van de Afdeeling Waterstaat van het Dept. V. en W., die in de plaats werden benoemd van resp. de Heeren J. M. H. Timmermans en ir. C. H. van Schoonneveldt.

Bij acclamatie worden deze twee tusschentijdsche benoemingen bekräftigd.

De Voorzitter deelt voorts mede, dat volgens art. 17 van het Huish. Reglement de Heeren prof. ir. W. J. Th. Amons, ir. R. Heida

en ir. W. Meijer aan de beurt voor periodiek aftreden zijn, doch dat alle drie zich herkiesbaar stellen.

Bij acclamatie worden de drie periodiek aftredende leden herkozen.

5. *De begrooting voor 1941.*

De Voorzitter wijst er op, dat de begrooting voor 1941 is afgedrukt op pag. 40 en 41 van het jaarverslag. Het Bestuur meent, dat in verband met de ter beschikking staande reserves, een tekort voor het loopende jaar nog toelaatbaar is, doch voor het volgend jaar zal men moeten trachten, dit weg te werken.

De begrooting voor het jaar 1941 wordt ongewijzigd goedgekeurd.

6. *Rondvraag.*

Hiervan wordt door geen der aanwezigen gebruik gemaakt. De Voorzitter deelt mede, dat de op het terrein te houden demonstraties met modern grondverzet-materieel niet kunnen doorgaan, omdat het den betrokken firma's helaas niet mogelijk is geweest het bedoelde materieel voor deze demonstratie beschikbaar te stellen. Spreker verstrekt voorts nog eenige nadere inlichtingen omtrent de voor den volgenden dag te houden excursie naar het vliegveld Tjililitan.

P a u z e.

7. *Voordracht.*

De Voorzitter deelt mede, dat mr. J. A. Kylstra van de Hollandse Beton Mij. zoo vriendelijk is geweest, gevolg te willen geven aan de uitnoodiging van den Wegenraad, een voordracht te willen houden over:

Modern mechanisch grondverzet.

Deze voordracht, alsmede de na afloop gestelde vragen en de beantwoording daarvan, zullen in extenso worden opgenomen in alg. publicatie no. 201.

Na afloop der voordracht zegt de Voorzitter mr. Kylstra dank voor zijn voordracht, die op zulk een interessante wijze de mogelijkheden heeft aangetoond, welke ook in Ned.-Indië zijn te bereiken met behulp van modern grondverzet-materieel, alsmede den Voorzitter der Faculteit van Technische Wetenschap voor het beschikbaar stellen der localiteiten.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering met een woord van dank aan de aanwezigen voor de belangstelling in de Vereeniging en haar werk.

